

Література

1. Єдиний навчально-інформаційний простір на прикладі роботи сайту клінічної кафедри / Л. В. Журавльова, Ю. К. Сікало, Н. А. Лопіна та ін. // Студентоцентризований навчальний процес, як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти : LIII навчально-методична конференція ХНМУ, Харків, 29 січня 2020 р. – Харків: ХНМУ, 2020. – Вип. 10. – С. 57–60.
2. Система керування навчальним процесом вищих медичних навчальних закладів: пат. 135151 Україна : u 201810488 / Н.А. Лопіна, Л.В. Журавльова. – № G09B 5/00, G09B 7/00 ; заявл. 24.10.2018 ; опубл. 25.06.2019, Бюл. № 12. – 9 с.
3. Онлайн-курси як складова змішаного навчання на клінічних кафедрах / Н.С. Михайловська, Т.В. Олійник, Л.Є. Міняйлєнко та ін. // Науковий вісник інноваційних технологій, 2018. – №2 (18). – С. 5-17.
4. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – К : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ»

**Завгородній І.В., Лисак М.С., Лалименко О.С., Перцев Д.П.,
Літовченко О.Л.**

Харківський національний медичний університет

Вступ. Сучасний педагогічний процес спрямований на встановлення взаємозбагачуваних відносин між його учасниками, забезпечення адаптації студентів до сучасних соціально-економічних умов, самореалізацію і розкриття творчого потенціалу особистості. З огляду на сучасні тенденції використання дистанційних освітніх технологій при підготовці медичних кадрів вельми актуально. Науково-педагогічний склад вищих навчальних закладів вже протягом багатьох років використовує можливості електронних засобів навчання, інтегруючи їх в освітній процес. Вирішення поставлених перед системою освіти завдань не досяжно ні в рамках традиційної системи освіти, ні при дистанційній освіті. Необхідний поліпарадигмальний підхід до вибору педагогічних технологій, поєднанню різних методів викладання, освітніх моделей і стилів.

Метою роботи було визначити особливості організації та модель змішаного навчання, які доцільно використовувати у викладанні дисципліни «Гігієна та екологія».

Основна частина. З кожним роком збільшується швидкість розповсюдження інформаційного середовища, відбувається його розширення та доступність. На сьогоднішній час студенти-медики вивчають дуже багато різної інформації [2]. Розвиток медичної освіти в Україні, є одним з пріоритетних напрямків державної політики [1]. Медична реформа в Україні передбачає зміни в підготовці майбутніх лікарів та підвищення кваліфікації викладачів, запровадження інноваційних та інформативних технологій у навчальний процес, які мають відповідний рівень світових стандартів [1, 3-5]. Саме тому, навчальний процес у закладах вищої медичної освіти, має бути спрямований на використання сучасних ІТ.

Зазначимо, що з розвитком технологій, кількість інформації стала більш загальнодоступною. Однак, великий потік доступної інформації, може призводити до погіршення якості освіти та зниження активності студентів [2]. Одним з етапів вирішення цієї проблема, є пошук нових напрямків у навчанні та використання інформаційного середовища у студентів, з урахуванням всіх особливостей, які пов'язані з їх взаємодією з використанням ІТ, та можуть забезпечити їм вільне перебування відразу у двох середовищах (реальному та віртуальному).

«Змішане навчання» – це освітня технологія, в якій поєднуються і взаємопроникають очне і електронне навчання з можливістю самостійного вибору учнем часу, місця, темпу і траєкторії навчання» [6].

Виділяють шість моделей змішаного навчання (Face-to-Face Driver, Rotation, Flex, Online Lab, Self-blend, Online Drive), поділяються на додаткові категорії і поєднання, як наприклад «Перевернутий клас» (Flipped Classroom) або «Зміна досвіду» (Lab Rotation).

Перевагами очного навчання є: швидкість реакції на все, що трапляється зараз; формування людських взаємовідносин, з емоційною взаємодією [6]. Недоліками очного навчання є: певне обмежений час для отримання зворотного зв'язку з викладачем, та неможливість електронної взаємодії з навчальними матеріалами на друкованих носіях; немає індивідуального підходу, однакова освітня траєкторія для всіх студентів; обмежене комунікаційне поле (взаємодія з невеликою групою однокласників, схожою за віком, географічному положенню і соціальним статусом) [6]. Перевагами електронного навчання є: безпосередньо інтерактивна співдія та висока залученість студентів у навчальний про-

цес; покращення індивідуалізації, за рахунок різноманіття електронних ресурсів; більш широке комунікаційне поле (взаємодія через системи комунікації, соціальні мережі і їх аналоги з різновіковою, географічно і соціально розподіленою групою [6]. Недоліками електронного навчання є: заздалегідь закладені варіанти реакції електронного ресурсу на дії студента, відстрочка реакції викладача при онлайн-взаємодії; опосередковане (через комп'ютерну комунікацію) формування особистих зав'язків, обмеженість емоційної взаємодії [6].

Навчання у медицині не може проводитися тільки онлайн, специфіка професії потребує клінічного та практичного досвіду [2]. У такий спосіб, змішане навчання є альтернативним рішенням даної проблеми, також воно може сприяти підвищенню якості навчання у студентів [3,4].

Вважаємо, що при вивченні дисципліни «Гігієна та екологія» доцільно використовувати інноваційну технологію «перевернутого класу». Ця модель є одною з найвідоміших та зручних серед інших моделей змішаного навчання, яка активно використовується у вищих медичних закладах, та позитивно сприяє на рівень засвоєння матеріалу [5].

У модель «перевернутий клас» покладено наступне: студент самостійно вдома розбирає основи теми за допомогою онлайн-матеріалів, а потім під час практичного заняття з викладачем обговорює найбільш складні питання та ті моменти, які були незрозумілі. Це дозволяє значно скоротити час та підвищити мотивацію у студентів з різними рівнями засвоєння матеріалу. Кожна людина сприймає інформацію по різному. Це є важливим критерієм під час організації навчального процесу у медичному університеті. Порівняно з класичною підготовкою до занять, змішані технології навчання однозначно покращують якість засвоєння матеріалу, це пов'язано з більш високими вимогами до педагогів, та невикористання у процесі навчання застарілих матеріалів. При такій моделі навчання, у викладача з'являється більше вільного часу на практичному занятті. Наприклад для розбору цікавих фактів, проведення практичних навичок, лабораторних робіт тощо. Підготовка онлайн-матеріалів, пошук сучасної літератури та дослідження Інтернет-простору вимагають від викладача постійного самонавчання та підвищення кваліфікації, що сприяє підтримці його на високому рівні у реаліях сучасності.

Висновки. Змішане навчання є прогресивною освітню технологію, що має широкі перспективи для використання і подальшого розвитку. Вважаємо, що запровадження змішаної технології (моделі «переверну-

того класу») при вивченні дисципліни «Гігієна та екологія» буде знижувати ризики неякісної освіти, зробить необхідним постійне оновлення та вдосконалення матеріалів для онлайн-підготовки студентів, підвищить вимоги до педагогів.

Література

1. Шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних умовах / О. В. Лінчевський, В. М. Черненко, Ю. С. П'ятницький, І. Є. Булах // Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку): матеріали XIV Всеукр. наук.- практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ. – Тернопіль, 2017. – Т. 1. – С. 3–5.

2. Современные образовательные технологии: педагогика и психология: монография. Книга 16 / [О. К. Асекретов, Б. А. Борисов, Н. Ю. Бугакова и др.]. – Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2015. – 318 с.

3. The role of blended learning in the clinical education of healthcare students: a systematic review / M. Rowe, J. Frantz, V. Bozalek // Med. Teach. – 2012. – Vol. 34 (4). – P. 216–221.

4. Augustin M. How to learn effectively in medical school: test yourself, learn actively, and repeat in intervals / M. Augustin // Yale J. Biol. Med. – 2014. – Vol. 87 (2). – P. 207–212.

5. Martínez-Caro E. An application of the performance-evaluation model for e-learning quality in higher education / E. Martínez-Caro, J.-G. Cegarra-Navarro, J. G. Cepeda-Carrión // Total Quality Management & Business Excellence. – 2015. – No. 5–6 (26). – P. 632–647.

6. Смешанное обучение – инновация XXI века / Т.В. Долгова // Интерактивное образование. Информационно-публицистический образовательный журнал. – 2017. – №5. – С. 3.